

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

51 211 01 Múzeumi gyűjtemény- és raktárkezelő

Komplex szakmai vizsga

Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Összetett tételek általános muzeológia, múzeumtörténet, művészettörténet, műtárgyvédelem, műtárgyak kezelése, múzeumi nyilvántartás és adminisztráció témaköreiből

A vizsgafeladat időtartama: 35 perc (felkészülési idő 20 perc, válaszadási idő 15 perc)

A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: 70%

A 315/2013. (VIII. 28.) Korm. rendelet 3. § (2) bekezdésében foglaltak alapján a szakmai vizsga szóbeli tételeit a 001136/2014-5522 számon kiadom.

EREDETIVEL MINDENBEN
MEGEGYEZŐ MÁSOLAT

Jóváhagyta:

P. Szakál



[Handwritten signature]
Szakál Ferenc Pál
főosztályvezető

2014

NEMZETI MUNKAÜGYI HIVATAL
Szak- és Felnőttképzési Igazgatóság

Érvényes: 2014. január 14-től

Részsakképesítés: 51 211 01 Múzeumi gyűjtemény- és raktárkezelő

Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Összetett tételek általános muzeológia, múzeumtörténet, művészettörténet, műtárgyvédelem, műtárgyak kezelése, múzeumi nyilvántartás és adminisztráció témaköreiből

A vizsgafeladat ismertetése:

Minden tétel két kérdést tartalmaz, a következő ismeretanyagból:

- általános muzeológia, múzeumtörténet, művészettörténet, műtárgyvédelem
- műtárgyak kezelése, múzeumi nyilvántartás és adminisztráció

A tételekhez segédeszközök nem használhatók.

A feladatsor első részében található 1-20-ig számozott vizsgakérdéseket ki kell nyomtatni, majd a lapokat pontosan kettévágni. Ezek lesznek a húzókérdések.

A második részben található a tanári példány, mely az értékelést segíti.

A tételsor a 37/2013. (V. 28.) EMMI rendeletben foglalt szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye alapján készült.

Részsakképesítés: 51 211 01 Múzeumi gyűjtemény- és raktárkezelő

Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Összetett tételek általános muzeológia, múzeumtörténet, művészettörténet, műtárgyvédalom, műtárgyak kezelése, múzeumi nyilvántartás és adminisztráció témaköreiből

- 1.A. Ismertesse a Magyar Nemzeti Múzeum történetét, szakmai besorolását, gyűjtőkörét, gyűjtőterületét és gyűjteményeit! Mutassa be az Ön által legérdekesebbnek és/vagy legértékesebbnek ítélt gyűjteményét, műtárgyát! Jellemezze ezen műtárgy tárolási és műtárgyvédelmi sajátosságait!**
- 1.B. Mi a célja a múzeumi gyűjtemények nyilvántartásának és milyen rendelet szabályozza azt? Sorolja fel a különböző nyilvántartási formákat! Mi jellemzi a számítógépes nyilvántartást?**
-

Részsakképesítés: 51 211 01 Múzeumi gyűjtemény- és raktárkezelő

Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Összetett tételek általános muzeológia, múzeumtörténet, művészettörténet, műtárgyvédalom, műtárgyak kezelése, múzeumi nyilvántartás és adminisztráció témaköreiből

- 2.A. Mondja el a Szépművészeti Múzeum történetét, szakmai besorolását, gyűjtőkörét, gyűjtőterületét és gyűjteményeit! Mutassa be az Ön által legérdekesebbnek és/vagy legértékesebbnek ítélt gyűjteményét, műtárgyát! Jellemezze ezen műtárgy tárolási és műtárgyvédelmi sajátosságait!**
- 2.B. Sorolja fel a múzeumok törzsgyűjteményére vonatkozó alapleltárak fajtáit! Ki vezethet múzeumi nyilvántartást? Sorolja fel a nyilvántartás eszközeit, tárolásának és őrzésének szabályait!**

Részsakképesítés: 51 211 01 Múzeumi gyűjtemény- és raktárkezelő

Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Összetett tételek általános muzeológia, múzeumtörténet, művészettörténet, műtárgyvédalom, műtárgyak kezelése, múzeumi nyilvántartás és adminisztráció témaköreiből

3.A. Mondja el az Iparművészeti Múzeum történetét, szakmai besorolását, gyűjtőkörét és gyűjteményeit! Mutassa be az Ön által legérdekesebbnek és/vagy legértékesebbnek ítélt gyűjteményét, műtárgyát! Jellemezze ezen műtárgy tárolási és műtárgyvédelmi sajátosságait!

3.B. Mutassa be múzeumba került új szerzeményezésű műtárgyak nyilvántartásának első lépését! Milyen naplóba, milyen adatokat, milyen szabályok szerint kell bejegyezni? Képezzen gyarapodási számot! Ismertesse a leírókarton és a mutatókarton jellemzőit!

Részsakképesítés: 51 211 01 Múzeumi gyűjtemény- és raktárkezelő

Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Összetett tételek általános muzeológia, múzeumtörténet, művészettörténet, műtárgyvédalom, műtárgyak kezelése, múzeumi nyilvántartás és adminisztráció témaköreiből

4.A. Mondja el a szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum történetét, szakmai besorolását, gyűjtőkörét, gyűjtőterületét és gyűjteményeit! Mutassa be az Ön által legérdekesebbnek és/vagy legértékesebbnek ítélt gyűjteményét, műtárgyát! Jellemezze ezen gyűjtemény tárgyainak tárolási és műtárgyvédelmi sajátosságait!

4.B. Mutassa be a már előzetes nyilvántartásba került tárgyegyüttes adatainak bejegyzésére szolgáló nyilvántartási okmányt és annak adatait! Képezzen leltári számot! Sorolja fel a szakleltárkönyvek típusait!

Részsakképesítés: 51 211 01 Múzeumi gyűjtemény- és raktárkezelő

Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Összetett tételek általános muzeológia, múzeumtörténet, művészettörténet, műtárgyvédalom, műtárgyak kezelése, múzeumi nyilvántartás és adminisztráció témaköreiből

- 5.A. Mondja el a Magyar Természettudományi Múzeum történetét, szakmai besorolását, gyűjtőkörét, gyűjtőterületét és gyűjteményeit! Mutassa be az Ön által legérdekesebbnek és/vagy legértékesebbnek ítélt gyűjteményét, műtárgyát! Jellemezze ezen műtárgy tárolási és műtárgyvédelmi sajátosságait!**
- 5.B. Beszéljen arról, hogy a múzeumi törzs- és segédgyűjteményen kívül milyen saját és idegen anyagok lehetnek a múzeumban, ezekre milyen szabályok vonatkoznak, s milyen nyilvántartásokat kell vezetni, ezeknek a szabályoknak a betartása érdekében!**

Részsakképesítés: 51 211 01 Múzeumi gyűjtemény- és raktárkezelő

Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Összetett tételek általános muzeológia, múzeumtörténet, művészettörténet, műtárgyvédalom, műtárgyak kezelése, múzeumi nyilvántartás és adminisztráció témaköreiből

- 6.A. Mit jelent a múzeumi könyvtár fogalma? Beszéljen a múzeumi könyvtári gyűjtemények feladatáról és szerepéről! Kik jogosultak a múzeumi könyvtárak használatára? Milyen szolgáltatásokat nyújt a könyvtári állomány?**
- 6.B. Mutassa be a szekrénykatasztert és nyilvántartásának általános szabályait! Mit tartalmaz a szekrénykataszteri nyilvántartó lap? Mire használják a duplum-naplót és a letéti naplót?**

Részsakképesítés: 51 211 01 Múzeumi gyűjtemény- és raktárkezelő

Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Összetett tételek általános muzeológia, múzeumtörténet, művészettörténet, műtárgyvédelem, műtárgyak kezelése, múzeumi nyilvántartás és adminisztráció témaköreiből

- 7.A. Ismertesse a múzeumi adattárak feladatát, típusait! Sorolja fel az adattárak nyilvántartási formáit! Képezzen adattári számot!**
- 7.B. Mutassa be a belföldi és a külföldi kölcsönzés menetét, valamint a lebonyolításánál szükséges adminisztrációs feladatokat! Milyen feltételei vannak a kölcsönzési szerződésnek? Milyen nyilvántartásokban kell (be- és ki) vezetni a kölcsönadott tárgyakat?**

Részsakképesítés: 51 211 01 Múzeumi gyűjtemény- és raktárkezelő

Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Összetett tételek általános muzeológia, múzeumtörténet, művészettörténet, műtárgyvédelem, műtárgyak kezelése, múzeumi nyilvántartás és adminisztráció témaköreiből

- 8.A. Sorolja fel a modern múzeum öt alapvető feladatát, és mutassa be azokat! Mivel foglalkozik a muzeológia?**
- 8.B. Ismertesse a szerzeményezés múzeumi formáit! Sorolja fel a különböző típusú szerzeményezéskor használt dokumentumokat!**

Részsakképesítés: 51 211 01 Múzeumi gyűjtemény- és raktárkezelő

Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Összetett tételek általános muzeológia, múzeumtörténet, művészettörténet, műtárgyvédelem, műtárgyak kezelése, múzeumi nyilvántartás és adminisztráció témaköreiből

- 9.A. Az alább felsorolt építészeti emlékek alapján határozza meg, hogy azok mely korstílushoz köthetőek, és általuk ismertesse a korstílusok jellemzőit! Jellemezze az épületek funkcióját, homlokzati és alaprajzi sajátosságait: Parthenon (Athén), jáki templom, Notre-Dame (Párizs)!**
- 9.B. Mondja el, milyen engedélyek szükségesek műtárgyak fotózásra, restaurálásra, műtárgymásolásra való előkészítéséhez! Milyen etikai szabályai vannak a műtárgymásolásnak? Sorolja fel műtárgymozgatás raktári és műtárgyvédelmi feladatait, az adminisztráció eszközeit!**

Részsakképesítés: 51 211 01 Múzeumi gyűjtemény- és raktárkezelő

Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Összetett tételek általános muzeológia, múzeumtörténet, művészettörténet, műtárgyvédelem, műtárgyak kezelése, múzeumi nyilvántartás és adminisztráció témaköreiből

- 10.A. Az alább felsorolt építészeti emlékek alapján határozza meg, hogy azok mely korstílushoz köthetőek, és általuk ismertesse a korstílusok jellemzőit! Jellemezze az épületek funkcióját, homlokzati és alaprajzi sajátosságait: Palazzo Rucellai (Firenze), San Carlo alle Quattro Fontane (Róma), Magyar Nemzeti Múzeum (Budapest)!**
- 10.B. Határozza meg, mi a gyűjteményi revízió, mi a célja! Milyen esetekben kell revíziót tartani a gyűjteményekben? Sorolja fel a revízió adminisztrációjának lehetőségeit! Mi a menete a műtárgyak selejtezésének?**

Részsakképesítés: 51 211 01 Múzeumi gyűjtemény- és raktárkezelő

Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Összetett tételek általános muzeológia, múzeumtörténet, művészettörténet, műtárgyvédelem, műtárgyak kezelése, múzeumi nyilvántartás és adminisztráció témaköreiből

11.A. Tanulmányai alapján párosítsa az 1. számú melléklet szerint az abc-be rendezett festőművészek nevét a felsorolt művészettörténeti szakkifejezésekkel! Tegye őket időrendi sorrendbe!

Beszéljen Rembrandt van Rijn: Dr. Tulp anatómiája (1632.) c. festménye alapján a holland polgári festészetről, annak jellemző új műfajairól!

11.B. Határozza meg a múzeumi raktár fogalmát! Miben különbözik a múzeumi raktár minden más raktártól? Melyek a múzeumi raktár alapfeladatai? Melyek a múzeumban elhelyezett tárgyak őrzésének feltételei?

Részsakképesítés: 51 211 01 Múzeumi gyűjtemény- és raktárkezelő

Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Összetett tételek általános muzeológia, múzeumtörténet, művészettörténet, műtárgyvédelem, műtárgyak kezelése, múzeumi nyilvántartás és adminisztráció témaköreiből

12.A. Az alább felsorolt szobrászati emlékek alapján jellemezze az egyes korstílusokra jellemző szobrászati ábrázolási módokat!

- a) görög archaikus szobrászat: korék és kurosok
- b) görög klasszikus szobrászat: Polükleitosz: Lándzsavívő
- c) görög hellenisztikus szobrászat: Laokoón-csoport
- d) késő római szobrászat: Marcus Aurelius lovas szobra
- e) román kori épületplasztika: Bambergi lovas szobor
- f) reneszánsz: Michelangelo Buonarroti: Piéta
- g) barokk szobrászat: Bernini: Apolló és Daphne
- e) Constantin Brancusi: Alvó múzsa I-II.

12.B. Milyen szempontok szerint lehet csoportosítani a múzeumi raktárakat? Sorolja fel és jellemezze a különböző raktártípusokat! Milyen szabályok vonatkoznak a raktárakban elhelyezett tárgyakra?

Részsakképesítés: 51 211 01 Múzeumi gyűjtemény- és raktárkezelő

Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Összetett tételek általános muzeológia, múzeumtörténet, művészettörténet, műtárgyvédelem, műtárgyak kezelése, múzeumi nyilvántartás és adminisztráció témaköreiből

Michelangelo da Caravaggio	barokk festészet
Eugène Delacroix	bécsi szecesszió festészete
Albrecht Dürer	cinquecento festészete
Giotto di Bondone	gödöllői művésztelep
Francisco Goya	impresszionizmus
Gustav Klimt	itáliai kora barokk festészet
Körösfői-Kriesch Aladár	itáliai reneszánsz
Leonardo da Vinci	itáliai trecento
Mányoki Ádám	klasszicizmus és romantika festészete
Claude Monet	kubizmus
Pablo Picasso	magyarországi barokk festészet
Pontormo	magyar történelmi festészet
Raffaello Santi	manierizmus
Réti István	nagybányai művésztelep
Georges Seurat	német reneszánsz
Székely Bertalan	romantika festészete
Diego Velázquez	pointillizmus

1. számú melléklet: A 11.A. tétel kérdéséhez a festőművészek és művészettörténeti szakkifejezések

13.A.

- a) **Mit jelent a murális technika, hol alkalmazzák, milyen művészeti ághoz sorolható? Milyen murális technikákat ismer? Milyen technikával készültek az alábbi emlékek, milyen művészeti mozgalom keretében?**
- 1. Theodora császárnő és kísérete, Ravenna**
 - 2. Michelangelo Buonarotti: Sixtusi kápolna, Róma**
 - 3. Késmárki templom harangtornya**
 - 4. Nagy Sándor: Kádár Kata, Júlia szép leány, Budai Ilona, Szép Salamon Sára ballada ciklusa (Marosvásárhely, Kultúrpalota).**
- b) **Mit nevezünk kódexnek, hogyan készültek? Melyik korhoz és melyik uralkodó nevéhez köthető a magyarországi művészet legjelentősebb kéziratos könyvtára? Mik voltak a Corvinák?**
- c) **Mely korstílushoz köthető a Szent László fejerekllye, mire szolgáltak az ilyen típusú alkotások? Milyen technikával készült az alkotás mellkasi része? Soroljon fel jelentős reneszánsz magyar ötvösművészeti emlékeket!**

- 13.B. Milyen szempontokat kell figyelembe venni műtárgyraktárak berendezésekor? Sorolja fel a raktárakban alkalmazott tárolóeszközök és segédanyagok fajtáit! Milyen feladatai vannak egy gyűjteménykezelőnek a raktárakban?**
-

- 14.A. Beszéljen a múzeumok kialakulásának egyetemes történetéről az ókortól a 16. századig! Melyek voltak a gyűjtemények korai megjelenési formái? Soroljon fel a múgyűjtés szempontjából néhány jelentős központot!**

- 14.B. Milyen tároló eszközöket, csomagoló anyagokat kell előkészíteni, ha egy vegyes műtárgyakból álló, történeti kiállítás anyagait kell becsomagolni? Mondja el a csomagolási módokat és a szállítás lehetőségeit!**

Részsakképesítés: 51 211 01 Múzeumi gyűjtemény- és raktárkezelő

Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Összetett tételek általános muzeológia, múzeumtörténet, művészettörténet, műtárgyvédelem, műtárgyak kezelése, múzeumi nyilvántartás és adminisztráció témaköreiből

15.A. Beszéljen a múzeumok kialakulásának egyetemes történetéről a 17-20. századig! Hol jöttek létre az első állami múzeumok? Mit jelentett a kulturális emlékek birtokbavételének koncepciója és milyen korunkra is kiható etikai következményei vannak?

15.B. Sorolja fel a kiállítások típusait! Ismertesse, milyen lépései vannak egy kiállítás megvalósulásának! Milyen nyilvántartásokban kell (be- és ki) vezetni a kiállított tárgyakat?

Részsakképesítés: 51 211 01 Múzeumi gyűjtemény- és raktárkezelő

Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Összetett tételek általános muzeológia, múzeumtörténet, művészettörténet, műtárgyvédelem, műtárgyak kezelése, múzeumi nyilvántartás és adminisztráció témaköreiből

16.A. Mutassa be az első nagy amerikai múzeumokat a 19. században! Ismertesse a 20. századi Amerika múzeumi koncepciójának jellemző vonásait! Mi az alapvető különbség az amerikai és az európai múzeumok között?

16.B. Mutassa be a múzeumi vagyonvédelem személyi és technikai lehetőségeit! Milyen tűzvédelmi eszközöket és módszereket ismer? Soroljon fel példákat a munka-, és balesetvédelem témaköréből!

Részsakképesítés: 51 211 01 Múzeumi gyűjtemény- és raktárkezelő

Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Összetett tételek általános muzeológia, múzeumtörténet, művészettörténet, műtárgyvédalom, műtárgyak kezelése, múzeumi nyilvántartás és adminisztráció témaköreiből

17.A. Beszéljen a magyarországi múzeumok kialakulásának történetéről a kezdetektől napjainkig! Mikor alakult ki a mai múzeumi szervezet alapja? Milyen hatással volt a szovjet típusú átszervezés a múzeumokra?

17.B. Mutasson be szerves anyagból készült műtárgyakat, ismertesse azok alapanyagait! Sorolja fel a különböző típusú műtárgyak ideális klimatikus körülményeit (hőmérséklet, páratartalom, fényviszonyok)!

Részsakképesítés: 51 211 01 Múzeumi gyűjtemény- és raktárkezelő

Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Összetett tételek általános muzeológia, múzeumtörténet, művészettörténet, műtárgyvédalom, műtárgyak kezelése, múzeumi nyilvántartás és adminisztráció témaköreiből

18.A. Mutassa be a mai magyar muzeális intézmények szakmai besorolását gyűjtőkörük és gyűjtőterületük szerint! Mi a különbség a múzeum és a kiállítóhely között? Milyen típusú közérdekű muzeális kiállítóhelyeket ismer?

18.B. Sorolja fel a szerves anyagból készült műtárgyak károsodásainak típusait és megjelenési formáit! Hogyan és milyen környezeti tényezők segítik elő a szerves anyagok lebomlását?

Részsakképesítés: 51 211 01 Múzeumi gyűjtemény- és raktárkezelő

Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Összetett tételek általános muzeológia, múzeumtörténet, művészettörténet, műtárgyvédelem, műtárgyak kezelése, múzeumi nyilvántartás és adminisztráció témaköreiből

19.A. Milyen eszközöket lehet használni egy raktár/kiállítás hőmérsékletének és páratartalmának, illetve fényviszonyainak szabályozására? Milyen módon és eszközzel lehet ezeket ellenőrizni?

19.B. Mutasson be szerves anyagból készült műtárgyakat, ismertesse azok alapanyagait! Sorolja fel a különböző típusú műtárgyak ideális klimatikus körülményeit (hőmérséklet, páratartalom, fényviszonyok)!

Részsakképesítés: 51 211 01 Múzeumi gyűjtemény- és raktárkezelő

Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Összetett tételek általános muzeológia, múzeumtörténet, művészettörténet, műtárgyvédelem, műtárgyak kezelése, múzeumi nyilvántartás és adminisztráció témaköreiből

20.A. Milyen módon és időközönként lehet biztosítani a múzeumi raktárak/kiállítóterek higiéniját? Ismertesse a biológiai károsítók elleni védelem módszereit és eszközeit! Milyen feladatai vannak a gyűjteménykezelőnek az ideális higiéniai környezet fenntartásában, és milyen esetekben kell jeleznie a változásokat?

20.B. Sorolja fel a szerves anyagból készült műtárgyak károsodási típusait és megjelenési formáit! Hogyan és milyen környezeti tényezők segítik elő a szerves anyagok lebomlását?

AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI

Tanári példány

1.A. Ismertesse a Magyar Nemzeti Múzeum történetét, szakmai besorolását, gyűjtőkörét, gyűjtőterületét és gyűjteményeit! Mutassa be az Ön által legérdekesebbnek és/vagy legértékesebbnek ítélt gyűjteményét, műtárgyát! Jellemezze ezen műtárgy tárolási és műtárgyvédelmi sajátosságait!

Kulcsszavak, fogalmak:

- A Magyar Nemzeti Múzeum vázlatos története: 1802. a múzeum alapítása, Széchényi Ferenc gyűjteményét a nemzetnek ajándékozta; az ország első, Európa harmadik nemzeti múzeuma. Első gyűjteményei. Azok a gyűjtemények, melyek más múzeumok gyűjteményeit alapozták meg. Az épület története, a klasszicista stílus jellemzői, a timpanon, a freskók, Pollack Mihály tervező, Lotz Károly, Than Mór freskói.
- A Magyar Nemzeti Múzeum szakmai besorolása: országos múzeum, állami alapítású és fenntartású múzeum. Gyűjtőterülete: Magyarország, a Kárpát-medence és a világ országainak magyar vonatkozású anyagai. Gyűjteményei: Éremtár, Történelmi Képcsarnok, Régészeti Tár, Történelmi Tár, Történelmi Fényképtár, Könyvtár, Adattár. Gyűjtőköre: magyar nép történetével kapcsolatos tárgyak gyűjtése.
- A Magyar Nemzeti Múzeum egy választott gyűjteményének, vagy műtárgjának bemutatása, tárolási és műtárgyvédelmi sajátosságai

1.B. Mi a célja a múzeumi gyűjtemények nyilvántartásának és milyen rendelet szabályozza azt? Sorolja fel a különböző nyilvántartási formákat! Mi jellemzi a számítógépes nyilvántartást?

Kulcsszavak, fogalmak:

- A nyilvántartás célja: az őrzött kulturális javak számbavétele, a tudományos meghatározásuk során feltárt eredmények, ill. a rájuk vonatkozó, később is folyamatosan bővülő, változó ismeretek rögzítése, a vagyon-, és tulajdonvédelem, valamint a kulturális javak további kutatói és közművelődési felhasználásának elősegítése.
- A múzeumok nyilvántartási rendjét és szabályait a 20/2002. (X. 4.) NKÖM rendelet szabályozza.
- Hagyományos nyilvántartási formák és eszközök: alapleltárak (gyarapodási napló, szakleltárkönyvek, adattári leltárkönyvek, kiállítási segéd-, és technikai eszközök leltárkönyve, szekrénykataszter, duplumnapló), leírókartonok, mutatórendszerek. Külön nyilvántartások: mozgatási napló, kölcsönvett és kölcsönadott tárgyak naplója, bírálati napló, restaurálási napló, letéti napló.
- Önként választható a nyilvántartás számítógépes adatrögzítéssel és adattárolással, kinyomtatott formában is. Kezdetben legalább egy évig, párhuzamosan, hagyományos és számítógépes nyilvántartást kell vezetni. Hitelesítés.

2.A. Mondja el a Szépművészeti Múzeum történetét, szakmai besorolását, gyűjtőkörét, gyűjtőterületét és gyűjteményeit! Mutassa be az Ön által legérdekesebbnek és/vagy legértékesebbnek ítélt gyűjteményét, műtárgyát! Jellemezze ezen műtárgy tárolási és műtárgyvédelmi sajátosságait!

Kulcsszavak, fogalmak:

- A Szépművészeti Múzeum vázlatos története: 1896. a múzeum alapításának körülményei, 1906-ban történt megnyitás. Törzsállományát több korábbi képzőművészeti gyűjtemény egyesítésével hozták létre: alapgyűjteményét az Országos Képtár, az Esterházy, a Jankovich és a Pyrker gyűjtemény alkotja. Épületének története, a neoreneszánsz és a neoklasszicista stílus jellemzői, Schickedanz Albert és Herzog Fülöp Ferenc tervezők.
- A Szépművészeti Múzeum szakmai besorolása: országos múzeum, állami alapítású és fenntartású múzeum. Gyűjtőterülete: Európa. Gyűjteményei: Egyiptomi Gyűjtemény, Antik Gyűjtemény, Régi Képtár, Régi Szobor Gyűjtemény, Grafikai Gyűjtemény, 1800 utáni Gyűjtemény, Vasarely-múzeum. Magyar anyagát 1957-ben átadta a Nemzeti Galériának. Gyűjtőköre az egyetemes művészet.
- A Szépművészeti Múzeum egy választott gyűjteményének vagy műtárgyának bemutatása, tárolási és műtárgyvédelmi sajátosságai

2.B. Sorolja fel a múzeumok törzsgyűjteményére vonatkozó alapleltárak fajtáit! Ki vezethet múzeumi nyilvántartást? Sorolja fel a nyilvántartás eszközeit, tárolásának és őrzésének szabályait!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Alapleltárfajták: gyarapodási napló, szak-, és egyéb leltárkönyvek, szekrénykataszter, duplumnapló.
- Nyilvántartást csak felsőfokú, szakirányú végzettséggel rendelkező muzeológus, (könyvtáros vagy restaurátor) vezethet.
- A nyilvántartás eszközei: gyarapodási napló, törzsgyűjteményi leltárak, adattári és szakkönyvtári leltárak, restaurálási napló, mozgatósi napló, saját előállítású anyagok naplója, kiállított tárgyak naplója.
- A nyilvántartási okiratok tárolása: a gyűjteménytől elkülönítve, a vagyon-, és tűzbiztonság követelményeinek megfelelően kell tárolni, ha beteltek, az adattárba kerülnek (leltárkönyvek leltárkönyve).
- A nyilvántartás szabályai a 20/2002. (X. 4.) NKÖM rendeletben.

C

3.A. Mondja el az Iparművészeti Múzeum történetét, szakmai besorolását, gyűjtőkörét és gyűjteményeit! Mutassa be az Ön által legérdekesebbnek és/vagy legértékesebbnek ítélt gyűjteményét, műtárgyát! Jellemezze ezen műtárgy tárolási és műtárgyvédelmi sajátosságait!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Az Iparművészeti Múzeum vázlatos története: Európában harmadik iparművészeti múzeumként alapítják 1872-ben. Épületét 1896-ban, a Millennium alkalmával avatták fel. Gyűjteményei magját a Magyar Nemzeti Múzeum iparművészeti osztályának anyaga alkotta, valamint a vilákiállítások vásárlások és neves cégek (Herendi Porcelán, Zsolnay-gyár) ajándékai alapozták meg. A Múzeum palotájának bemutatása, a magyar szecessziós építészet jellemzői, Lechner Ödön és Pártos Gyula.
- Az Iparművészeti Múzeum szakmai besorolása: országos múzeum, állami alapítású és fenntartású múzeum. Gyűjtőköre: a magyar és egyetemes, valamint a régi és kortárs iparművészeti alkotásokra terjed ki. Gyűjteményei: Bútorgyűjtemény, Kerámia- és Üveggyűjtemény, Ötvösgyűjtemény, Textil- és Viseletgyűjtemény.
- Az Iparművészeti Múzeum egy választott gyűjteményének vagy műtárgyának bemutatása, tárolási és műtárgyvédelmi sajátosságai

3.B. Mutassa be múzeumba került új szerzeményezésű műtárgyak nyilvántartásának első lépését! Milyen naplóba, milyen adatokat, milyen szabályok szerint kell bejegyezni? Képezzen gyarapodási számot! Ismertesse a leírókarton és a mutatókarton jellemzőit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- A múzeumba került új szerzeményezésű, egyedileg kezelhető muzeális anyagok elsődleges nyilvántartási formája a gyarapodási napló, melybe minden tárgynak szerepelnie kell, az azonosításhoz szükséges adatokkal. Záradék (pénzügyi egyeztetés), hitelesítés év végén.
- Gyarapodási szám képzése: GYsz. 1/2013 (Az első számcsoport a bekerülés sorszámát, a második a bejegyzés évét jelöli. A sorszám az évek változásától függetlenül folyamatosan növekszik.)
- Leírókarton: a szakleltárkönyvekben önálló sorszámmal rendelkező kulturális javakról készített adatokat, észrevételeket és képi ábrázolást tartalmazó irat, a műtárgy kutatását, biztonságát és állagvédelmét szolgálja.
- Mutatókarton: dokumentum és adattári gyűjtemények darabjairól/tételeiről készült, a visszakereshetőséget és a tájékozódást megkönnyítő tudományos segédeszköz. Annyi példányban készül, ahány érdemi információt tartalmaz. Tematikus, kronologikus, topográfiai.

C

4.A. Mondja el a szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum történetét, szakmai besorolását, gyűjtőkörét, gyűjtőterületét és gyűjteményeit! Mutassa be az Ön által legérdekesebbnek és/vagy legértékesebbnek ítélt gyűjteményét, műtárgyát! Jellemezze ezen gyűjtemény tárgyainak tárolási és műtárgyvédelmi sajátosságait!

Kulcsszavak, fogalmak:

- A szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum története: alapításának célja a magyar nyelvterület népi építészetének, lakáskultúrájának, gazdálkodásának és életmódjának bemutatása eredeti, áttelepített épületekkel (8 tájegységben 400 tájházzal) a 18. század közepétől a 20. század első feléig. Első kiállításával 1974-ben nyílt meg a terület a látogatók előtt. A skanzen szó eredete és mai fogalma.
- A szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum szakmai besorolása: országos múzeum, állami alapítású és fenntartású múzeum. Gyűjtőterülete: Magyarország és a Kárpát-medence magyar nyelvterülete. Gyűjteményi tájegységei: Felső-Tiszavidék, Kisalföld, Bakony és Balaton-felvidék, Felföldi mezőváros, Észak-magyarországi falu, Alföldi mezőváros, Nyugat-Dunántúl, Dél-Dunántúl.
- A szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum egy választott gyűjteményének (tájegységének) bemutatása, a gyűjteményre jellemző tárolási és műtárgyvédelmi sajátosságai

4.B. Mutassa be a már előzetes nyilvántartásba került tárgyegyüttes adatainak bejegyzésére szolgáló nyilvántartási okmányt és annak adatait! Képezzen leltári számot! Sorolja fel a szakleltárkönyvek típusait!

Kulcsszavak, fogalmak:

- A leltárkönyv savmentes, időtálló papírra, nem fakuló tintával nyomtatott, számozott lapos, hitelesített okirat. Záradékolások: a hibák javításának szabálya, az ismétlődő szavak szabálya, a törlés szabálya.
- A leltárkönyvek általános adatai: intézmény neve, szervezeti egység/gyűjtemény, leltári szám, megnevezés, darabszám, leírás, kor, keletkezés/készítés helye, készítő/alkotó, használati hely, a használat ideje, anyagfajta, technika, méret, állapot, lelőhely/gyűjtőhely, a megszerzés módja és ideje, gyűjtő, átadó, adattári szám, leltározó, őrzési hely, képi ábrázolás, szakirodalom, restaurátor, státusz.
- Leltári szám képzése: 2002.32.1. Az első számcsoport a leltározás évszámát, a második a tételszámot (minden évben 1-el kezdődik és folyamatosan növekszik), a harmadik a sorszámot, a negyedik a tételszám tartozékait jelöli.
- A szakleltárkönyvek típusai: természettudományi, embertani, régészeti, régészeti állatcsont, képzőművészeti, iparművészeti, történeti tárgyi és dokumentum (néprajzi, numizmatikai, irodalom- és színháztörténeti tárgyi és dokumentum, műszaki történeti dokumentum), műszaki és technikatörténeti tárgyi, irodalomtörténeti kézirat, tudományos forrásértékű eredeti és művészi fénykép.

C

5.A. Mondja el a Magyar Természettudományi Múzeum történetét, szakmai besorolását, gyűjtőkörét, gyűjtőterületét és gyűjteményeit! Mutassa be az Ön által legérdekesebbnek és/vagy legértékesebbnek ítélt gyűjteményét, műtárgyát! Jellemezze ezen műtárgy tárolási és műtárgyvédelmi sajátosságait!

Kulcsszavak, fogalmak:

- A Magyar Természettudományi Múzeum létrejöttének vázlatos története: Az 1802-ben alapított Magyar Nemzeti Múzeum természettudományi gyűjteménye alapozta meg a Magyar Természettudományi Múzeum mai gyűjteményét (1803. Gróf Festetics Julianna ásványgyűjteménye). A Múzeum 1830-ban vált önállóvá a Növénytár, az Állat-, Ásvány- és Óslénytárral, majd az Embertani Tár 1945-ben csatlakozott. A múzeum tudományos tevékenysége: Herman Ottó szerepe.
- A Magyar Természettudományi Múzeum szakmai besorolása: országos múzeum, állami alapítású és fenntartású múzeum. Gyűjtőterülete: az egész ország és a nemzetközi egyezmények figyelembevételével – a világ valamennyi országa. Gyűjtőköre: kiterjed a természettudományok körében jelentős tárgyi emlékekre, az ásvány- és kőzettan, a föld- és őslénytan, a növénytan, az állattan és a történeti embertan területéről származó, valamint ezekre vonatkozó tudománytörténeti szakágak dokumentációs anyagára. Gyűjteményei: Állattár, Ásvány- és Kőzettár, Embertani Tár, Növénytár, Óslénytani és Földtani Tár.
- A Magyar Természettudományi Múzeum egy választott gyűjteményének vagy műtárgyának bemutatása, tárolási és műtárgyvédelmi sajátosságai

5.B. Beszéljen arról, hogy a múzeumi törzs- és segédgyűjteményen kívül milyen saját és idegen anyagok lehetnek a múzeumban, ezekre milyen szabályok vonatkoznak, s milyen nyilvántartásokat kell vezetni, ezeknek a szabályoknak a betartása érdekében!

Kulcsszavak, fogalmak:

- A múzeumban csak valamilyen nyilvántartásban szereplő tárgyak és anyagok helyezhetők el.
- A múzeum törzsgyűjteményen kívüli saját tulajdonú anyagai: duplumok; műtárgymásolatok, saját előállítású kiállítási anyagok.
- A múzeumban lévő, törzsgyűjteményen kívüli, nem saját tulajdonú anyagok: letét, kölcsönadott/vett, bírálatra, vásárlásra átvett, szakértésre átvett, restaurálásra átvett tárgyak, bírósági határozat alapján közgyűjteményben elhelyezett tárgyak.
- Nem saját tulajdonú anyagok nyilvántartási formái: duplumnapló, letéti napló, kölcsönzési napló, bírálati napló, restaurálásra átvett anyagok naplója, restaurálási napló.
- Szabályok az 1997. évi CXL. törvényben.

6.A. Mit jelent a múzeumi könyvtár fogalma? Beszéljen a múzeumi könyvtári gyűjtemények feladatáról és szerepéről! Kik jogosultak a múzeumi könyvtárak használatára? Milyen szolgáltatásokat nyújt a könyvtári állomány?

Kulcsszavak, fogalmak:

- A könyvtári gyűjtemények: (múzeumi segédgyűjtemények) feladata a tudományos munka segítése (nyilvántartó és feldolgozó tevékenység, cíMLEÍRÁS, katalógus, kiállítás).
- A könyvtár használatára jogosultak: múzeumok munkatársai, kutatók, oktatók, közművelődési szakemberek (beiratkozás, látogatókönyv vezetése).
- A múzeumi könyvtár szolgáltatásai: tájékoztatás, tanácsadás, olvasószolgálat, helyi kölcsönzés, könyvtárközi kölcsönzés, digitális könyvtár (Internet), szak-, személyi- és helyi bibliográfiák.

6.B. Mutassa be a szekrénykatasztert és nyilvántartásának általános szabályait! Mit tartalmaz a szekrénykataszteri nyilvántartó lap? Mire használják a duplum-naplót és a letéti naplót?

Kulcsszavak, fogalmak:

- A szekrénykataszter a muzeális intézmény saját gyűjteményében őrzött muzeológiai szempontból egyedileg nem kezelhető, ill. egyedi értéket külön-külön nem képviselő kulturális javak őrzőhelye.
- Csoportosításuk: számozott azonosító hellyel rendelkező tárolási egységekben (szekrény, polc, fiók, tároló üveg), szakmai kategóriák szerint.
- A szekrénykataszteri nyilvántartó lap tartalma: intézmény, gyűjtemény, a gyűjteményért felelős muzeológus neve; a tárolás helye, a tárolási egység és tartalma, darab-, és tételszám. A nyilvántartólapot minden év januárjában felül kell vizsgálni és hitelesíteni kell.
- Duplumnapló: muzeális gyűjteményekben már megtalálható példányokkal azonos, azokkal minden tartalmi adatukkal megegyező kulturális javak felsorolását őrző dokumentum. (Ideiglenes megtartás kutatásra, kiállításra, cserealap-képzés, közművelődési felhasználás.)
- Letéti napló: muzeális intézmény őrzésében lévő, de nem saját gyűjteményeihez tartozó letétként kezelt kulturális javak felsorolását őrző dokumentum.

7.A. Ismertesse a múzeumi adattárak feladatát, típusait! Sorolja fel az adattárak nyilvántartási formáit! Képezzen adattári számot!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Az adattár: múzeumi segédgyűjtemény, a múzeumokban őrzött műtárgyakhoz kapcsolódó információk gyűjtőhelye, feladata segítséget nyújtani a szakanyag tudományos feldolgozásának értelmezéshez, a gyűjtés során keletkező és a tárgyhoz kötődő adatok megőrzéséhez.
- Az adattárak típusai: régészeti, történeti, néprajzi adattár, természettudományi, fotógyűjteményi, rajztár, hangtár, térképtár, kéziratár.
- Nyilvántartási formák: adattári leltárkönyv, adattári fénykép-leltárkönyv, leltárkönyvek leltárkönyve, letéti tárgyak naplója, kölcsönzési napló, védetté nyilvánított tárgyak naplója, mutatócédulák.
- Adattári szám képzése: RAD, TAD, NAD 12-2013. A betű az adattár típusát, az első számcsoport a bejegyzés sorszámát, a második a bejegyzés évét jelöli (a sorszám az évek változásától függetlenül folyamatosan növekszik).

7.B. Mutassa be a belföldi és a külföldi kölcsönzés menetét, valamint a lebonyolításánál szükséges adminisztrációs feladatokat! Milyen feltételei vannak a kölcsönzési szerződésnek? Milyen nyilvántartásokban kell (be- és ki) vezetni a kölcsönadott tárgyakat?

Kulcsszavak, fogalmak:

- A kölcsönzés menete: a műtárgyak kiválasztása, tárgylista készítés, engedély, szerződéskötés, állagvédelem, szállítás, visszavétel.
- Belföldi kölcsönzés: múzeumvezetői engedély, a kölcsönzési szerződés megírása, szükség esetén a szállítási iratok elkészítése.
- Külföldi kölcsönzés: miniszteri engedély, kiviteli engedély (KÖH), kölcsönzési szerződés magyar és idegen nyelven, szállítási okmányok, vám- és biztosítási ügyek.
- A kölcsönzési szerződés feltételei: tételes leltár azonosítási jelzetekkel és a tárgy állapotának rögzítésével (fényképek), műtárgykezelés és védelem módja a kölcsönzés ideje alatt, a kölcsönzés időtartamának meghatározása, kockázat és felelősségvállalás, biztosítás, szállítás, őrzés, költségvállalás, szerzői jogok.
- A kölcsönzött tárgyak kiadásának és visszavételezésének adminisztrációja: kölcsönzési napló, mozgatási napló, restaurálási napló, őrcédulák.

C

8.A. Sorolja fel a modern múzeum öt alapvető feladatát, és mutassa be azokat! Mivel foglalkozik a muzeológia?

Kulcsszavak, fogalmak:

- A modern múzeum öt alapvető feladata: gyűjtés, nyilvántartás, megőrzés, műtárgyvédelem, tudományos feldolgozás, bemutatás
- A magas szintű szakismereten alapuló, tudatos, tervszerű gyűjtés.
- A nyilvántartás célja, feladata: a közgyűjteménybe bekerült emlékek nyilvántartásba vétele, kereshetősége, tárolása, feldolgozásának segítése.
- A műtárgyvédelem: mindazon tevékenységek összessége, melyek a kulturális örökség tárgyi emlékeinek sérülésmentes megőrzésére irányulnak (aktív és passzív konzerválás).
- A múzeum bemutató és kultúraközvetítő szerepe: kiállítások, tárlatvezetés, ízlésformálás, iskolai oktatáshoz kapcsolódó foglalkozások, iskolán kívüli foglalkozások, a szabadidő hasznos eltöltése; népszerű-tudományos publikációk.
- Tudományos feldolgozás: tudományos publikációk, a forrásérték megőrzése: a múzeumi adattárak, szakkönyvtárak.
- A muzeológia olyan tudományos kutatás, melynek tárgya a múzeum és annak funkciói. Konkrét kifejeződését olyan tárgyakban találja meg, amelyeket egy meghatározott társadalmi valóság tanúságaiként választanak ki, őriznek meg, kutatnak és közvetítenek a tudomány és a múzeum látogatói számára.

8.B. Ismertesse a szerzeményezés múzeumi formáit! Sorolja fel a különböző típusú szerzeményezéskor használt dokumentumokat!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Helyszíni gyűjtés: ásatási/gyűjtési naplók, régészeti ásatáson előkerülő tárgyak listája, történeti, néprajzi gyűjtésekről összesítő jegyzék, átvételi elismervény, természet-tudományi gyűjtés előzetes listája, adattári jelentések.
- Vásárlás: átvételi elismervény vagy vásárlásra átvett tárgyak naplója, tárgyvásárlási javaslat vagy jegyzék, lemondó nyilatkozat és szerződés.
- Ajándékozás és hagyaték: nyilatkozat, ajándékozási szerződés, illetve a hagyatéki eljárás szabályai szerinti dokumentumok.
- Csere feltételek: nyilvántartott anyag leltári törlésének engedélyeztetése, szakmai indokok, jegyzőkönyv, irattározás, adattározás.
- Hivatalos átadás: az átadás dokumentumai, az átadó lemondó nyilatkozata a múzeum javára.
- A saját előállítású muzeális anyag a törzsanyaghoz hasonlóan kerül nyilvántartásba.

9.A. Az alább felsorolt építészeti emlékek alapján határozza meg, hogy azok mely korstílushoz köthetőek, és általuk ismertesse a korstílusok jellemzőit! Jellemezze az épületek funkcióját, homlokzati és alaprajzi sajátosságait: Parthenon (Athén), jáki templom, Notre-Dame (Párizs)!

Kulcsszavak, fogalmak:

- **Parthenon (Athén)** - Ókori görög/antik görög építészet. A görög építészetre jellemző alaprajzi felépítés: szentély (naosz), oszloprend (lépcső, oszlop, oszlopfő, koronapárkányzat-fríz, timpanon): dór, jón, korinthoszi.
- **Jáki templom** - Romanika/román kor, 12. sz. német romanika hatása, normann és az itáliai lombard hatásokkal. Jellegzetességei: két nyugati torony, nyugati bélletes kapuzat, apostol galéria, keskeny, páros ablakok. Vastag falak, sötét belső tér, kisméretű ablakok, három hajós, a főhajót a mellékhajóktól pillérekötegek választják el.
- **Notre-Dame (Párizs)** - Gótika/gótikus. Jellegzetességei: tornyok, északi és déli bélletes kapuzatok, rózsablak, kőrács, támpillér, fiatorony, csúcsíves ablak. Alaprajzi elemei a román kori kötött rendszert követik, főhajó, mellékhajók, kereszthajó, négyezet, szentély, szentélykörüljáró, kápolnakoszorú, csúcsíves boltozás, színes üvegablakok.

9.B. Mondja el, milyen engedélyek szükségesek műtárgyak fotózásra, restaurálásra, műtárgymásolásra való előkészítéséhez! Milyen etikai szabályai vannak a műtárgymásolásnak? Sorolja fel műtárgymozgatás raktári és műtárgyvédelmi feladatait, az adminisztráció eszközeit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Engedélyek: a készítő személye, a készítés célja, módja, technikája, méretei, a készítés és közlés költségei, a költségvállaló személye jogi feltételek.
- A műtárgymásolás készítésének etikai szabályai: grafikát, festményt, kerámiát csak az eredetitől eltérő méretben, a múzeum által pecséttel megjelölt vásznon, illetve a gipszöntvényen, a műkőn, a fémen és a galvanoplasztikán stb. el nem távolítható, másolatra utaló jelzést kell alkalmazni.
- A műtárgymozgatás raktári és műtárgyvédelmi feladatai: a tárgyak előkészítése, állapotfelmérése (zsilipelés, klimatizálás, restaurálás), csomagolása, szállítása, átadás-átvétele (lista szerint), a tárgyak állapotának ellenőrzése (restaurátor bevonása), a tárgy visszahelyezése.
- Adminisztrációs eszközök: mozgatási napló, őrcédula, (a leírókartonon a műtárgyvédelmi eljárás adattári számának bejegyzése), a műtárgyszállítás dokumentumai, restaurálási napló, restaurálásra átadott tárgyak naplója, kölcsönadott tárgyak naplója.

C

10.A. Az alább felsorolt építészeti emlékek alapján határozza meg, hogy azok mely korstílushoz köthetőek, és általuk ismertesse a korstílusok jellemzőit! Jellemezze az épületek funkcióját, homlokzati és alaprajzi sajátosságait: Palazzo Rucellai (Firenze), San Carlo alle Quattro Fontane (Róma), Magyar Nemzeti Múzeum (Budapest)!

Kulcsszavak, fogalmak:

- **Palazzo Rucellai** (Firenze, Leon Battista Alberti tervei alapján, 15. sz. közepe), az itáliai reneszánsz városi palota típusa. Háromszintes épület egyforma kváderkövekkel, harmonikus arányok. Az emeleteken az ablakokat dór-jón-korinthoszi faloszlopok (lizenák) keretezik a Colosseum-motívumait idézve.
- **San Carlo alle Quattro Fontane** (Róma, Francesco Borromini tervei alapján, 17. sz. eleje). Kisméretű, barokk stílusú templom, mely óriási hatással lesz Európa építészetére. Homlokzatát konvex és konkáv falfelületek váltakozásával teszi mozgalmassá, amit az emeleteket elválasztó és a koronázó párkány hullámzása is hangsúlyoz.
- **Magyar Nemzeti Múzeum** épülete (Budapest, tervezte Pollack Mihály, 19. sz. eleje), a magyar klasszicizmus kiemelkedő alkotása. A homlokzat timpanonjának szobordíszzeit Rafael Monti müncheni szobrász készítette. A múzeum fölépcsőházának falait és mennyezetét 1875 óta Lotz Károly és Than Mór allegorikus freskói díszítik.

10.B. Határozza meg, mi a gyűjteményi revízió, mi a célja! Milyen esetekben kell revíziót tartani a gyűjteményekben? Sorolja fel a revízió adminisztrációjának lehetőségeit! Mi a menete a műtárgyak selejtezésének?

Kulcsszavak, fogalmak:

- A revízió a gyűjtemények módszeres felülvizsgálata, a tárgyi anyag ellenőrzése a leltárkönyvek és más nyilvántartásokkal való egyeztetés alapján. (Teljes vagy részleges revízió.)
- A revízió célja a tulajdonleltár ellenőrzése, a muzeális anyag hitelességének folyamatos fenntartása és a tulajdon védelme.
- Revíziót tízévenként, a gyűjteményt érintő személycsere, felügyeleti hatóság elrendelése esetén kell tartani.
- A revízió adminisztrációja: revíziós jegyzőkönyv készítése; revíziós pecsét (R+évszám+betűjel) beütése; a hiányzó, illetve nem azonosított tárgyak törlése; a jegyzőkönyv zárása; többletjegyzék, hiányjegyzék készítése; irattározás.
- A selejtezés menete: a selejtezési bizottság javaslata, jóváhagyás, jegyzőkönyvírás, törlési engedély, értékesítés, megsemmisítés.

C

11.A. Tanulmányai alapján párosítsa az 1. számú melléklet szerint az abc-be rendezett festőművészek nevét a felsorolt művészettörténeti szakkifejezésekkel! Tegye őket időrendi sorrendbe!

Michelangelo da Caravaggio	barokk festészet
Eugène Delacroix	bécsi szecesszió festészete
Albrecht Dürer	cinquecento festészete
Giotto di Bondone	gödöllői művésztelep
Francisco Goya	impresszionizmus
Gustav Klimt	itáliai kora barokk festészet
Körösfői-Kriesch Aladár	itáliai reneszánsz
Leonardo da Vinci	itáliai trecento
Mányoki Ádám	klasszicizmus és romantika festészete
Claude Monet	kubizmus
Pablo Picasso	magyarországi barokk festészet
Pontormo	magyar történelmi festészet
Raffaello Santi	manierizmus
Réti István	nagybányai művésztelep
Georges Seurat	német reneszánsz
Székely Bertalan	romantika festészete
Diego Velázquez	pointillizmus

1. számú melléklet: A 11.A. tétel kérdéséhez a festőművészek és művészettörténeti szakkifejezések

Részsakképesítés: 51 211 01 Múzeumi gyűjtemény- és raktárkezelő

Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Összetett tételek általános muzeológia, múzeumtörténet, művészettörténet, műtárgyvédelem, műtárgyak kezelése, múzeumi nyilvántartás és adminisztráció témaköreiből

Kulcsszavak, fogalmak: (A feladat megoldása)

Giotto di Bondone - **itáliai trecento**

Leonardo da Vinci - **itáliai reneszánsz**

Albrecht Dürer - **német reneszánsz**

Raffaello Santi - **cinquecento festészete**

Pontormo - **manierizmus**

Michelangelo da **Caravaggio** - **itáliai kora barokk festészet**

Diego Velázquez - **barokk festészet**

Mányoki Ádám - **magyarországi barokk festészet**

Francisco Goya - **klasszicizmus és romantika festészete**

Eugène Delacroix - **romantika festészete**

Székely Bertalan - **magyar történelmi festészet**

Claude Monet - **impresszionizmus**

Georges Seurat - **pointillizmus**

Gustav Klimt - **bécsi szecesszió festészete**

Réti István - **nagybányai művésztelep**

Körösfői-Kriesch Aladár - **gödöllői művésztelep**

Pablo Picasso – **kubizmus**

Beszéljen Rembrandt van Rijn: Dr. Tulp anatómiája (1632.) c. festménye alapján a holland polgári festészetről, annak jellemző új műfajairól!

- **holland polgári festészet:** polgári megrendelések, portré, csoportportré, tájkép, csendélet, életkép, interiőr

11.B. Határozza meg a múzeumi raktár fogalmát! Miben különbözik a múzeumi raktár minden más raktártól? Melyek a múzeumi raktár alapfeladatai? Melyek a múzeumban elhelyezett tárgyak őrzésének feltételei?

Kulcsszavak, fogalmak:

- A múzeumi raktár fogalma: a történelem során fennmaradt emlékek (múzeumi tárgyak) végleges őrzőhelye, benne csak tudományosan meghatározott, műtárgyvédelmi szabályok szerint leltározott tárgyakat lehet elhelyezni (Csak rövid ideig hagyják el a helyüket (pl. kiállítás esetén)
- A múzeumi raktár alapfeladatai: a kulturális javak birtokbavétele (összegyűjtés), megőrzése (raktározás), gondozása (állagmegőrzés), feldolgozása (tudományos nyilvántartás és kutatás) és közzététele (kulturaközvetítés, publikáció, kiállítás, közművelődés).
- A múzeumban elhelyezett tárgyak őrzésének feltételei: megfelelni a tudományos és műtárgyvédelmi szempontoknak, megfelelő biztonságban, a műtárgyak sértetlen fennmaradásának garantálásával

12.A. Az alább felsorolt szobrászati emlékek alapján jellemezze az egyes korstílusokra jellemző szobrászati ábrázolási módokat!

- a) **görög archaikus szobrászat: korék és kurosok**
- b) **görög klasszikus szobrászat: Polükleitosz: Lándzsavívó**
- c) **görög hellenisztikus szobrászat: Laokoón-csoport**
- d) **késő római szobrászat: Marcus Aurelius lovas szobra**
- e) **románkori épületplasztika: Bambergi lovas szobor**
- f) **reneszánsz: Michelangelo Buonarroti: Piéta**
- g) **barokk szobrászat: Bernini: Apollo és Daphne**
- e) **Constantin Brancusi: Alvó múzsa I-II.**

Kulcsszavak, fogalmak:

- a) **görög archaikus szobrászat: korék és kurosok** - frontális, erőteljes szimmetria, statikusság
- b) **görög klasszikus szobrászat: Polükleitosz: Lándzsavívó** - arányok, kontraszt
- c) **görög hellenisztikus szobrászat: Laokoón-csoport** - mozgalmasság, érzelmek ábrázolása, nem azonos méretek
- d) **késő római szobrászat: Marcus Aurelius lovas szobra** - gondolkodó, filozofikus uralkodó ábrázolása, tömegek kiegyensúlyozottsága, a vízszintesek és függőlegesek egyensúlya
- e) **román kori épületplasztika: Bambergi lovas szobor** - épülethez kötött, nyugodt, statikus
- f) **reneszánsz: Michelangelo Buonarroti: Piéta** - ellentétek sora, élő – halott, Krisztus mezítelen - Mária ruhája nagy redőkben omlik alá, vízszintes férfi - függőleges női alak, érzelemábrázolás
- g) **barokk szobrászat: Bernini: Apollo és Daphne** - körbejárható, azt a pillanatot ábrázolja, amikor Daphne babérfává változik az őt üldöző Apollo elől rejtőzködve
- e) **Constantin Brancusi: Alvó múzsa I-II.** - a nyers kőtömb és a belőle kibontakozó puha formákkal megmintázott arc kettősége foglalkoztatta, később lehántolt róla minden fölöslegesnek érzett részletet, cseppszerű, sima, vízmosta kövekre emlékeztető forma maradt

12.B. Milyen szempontok szerint lehet csoportosítani a múzeumi raktárakat? Sorolja fel és jellemezze a különböző raktártípusokat! Milyen szabályok vonatkoznak a raktárakban elhelyezett tárgyakra?

Kulcsszavak, fogalmak:

- A raktártípusok csoportosítása a gyűjtemény anyagai szerint: szerves (bőr, csont, fa, papír, textil), szervetlen (fém, üveg, kerámia, porcelán, kő)
- A raktártípusok csoportosítása a raktár berendezése szerint: hagyományos/vegyes, tömör/ tömb, perforált táblás/függesztett rácsos, konténeres/homogén, raktárkiállítás-tanulmányi raktár, látványraktár.
- A raktártípusok csoportosítása a tudománysszakok szerint: természettudományi, régészeti, történeti, képző- és iparművészeti, néprajzi
- A raktártípusok csoportosítása a légtér szerint: zárt, vagy szabadtéri
- A raktártípusok csoportosítása a tárolás időtartama szerint: ideiglenes fogadó, átmeneti, nyilvántartott anyagok raktára
- A műtárgyraktározás szabályai: a munka, baleset és vagyonvédelem szabályai; a megelőző műtárgyvédelem szabályai; a visszakereshetőség, a hozzáférhetőség és a mozgathatóság szabályai.

13.A.

a) **Mit jelent a murális technika, hol alkalmazzák, milyen művészeti ághoz sorolható? Milyen murális technikákat ismer? Milyen technikával készültek az alábbi emlékek, milyen művészeti mozgalom keretében?**

1. Theodora császárnő és kísérete, Ravenna

2. Michelangelo Buonarotti: Sixtusi kápolna, Róma

3. Késmárki templom harangtornya

4. Nagy Sándor: Kádár Kata, Júlia szép leány, Budai Ilona, Szép Salamon Sára ballada ciklusa (Marosvásárhely, Kultúrpalota).

b) **Mit nevezünk kódexnek, hogyan készültek? Melyik korhoz és melyik uralkodó nevéhez köthető a magyarországi művészet legjelentősebb kéziratot könyvtára? Mik voltak a Corvinák?**

c) **Mely korstílushoz köthető a Szent László fejereklje, mire szolgáltak az ilyen típusú alkotások? Milyen technikával készült az alkotás mellkasi része? Soroljon fel jelentős reneszánsz magyar ötvösművészeti emlékeket!**

Kulcsszavak, fogalmak:

a) Festett képek, falat díszítő egyéb technikákat: mozaik, freskó, secco, sgraffito, stukkó, üvegfestészet, kerámia. Napjainkban az iparművészethez soroljuk.

1. mozaik, 2. freskó, 3. sgraffito, 4. üvegfestmény.

Az iparművészet megújítása, Gesamtkunstwerk, Arts and Crafts.

b) Kódexek, reneszánsz, Hunyadi Mátyás, Corvinák

c) Gótika, szentek ereklyéinek őrzésére

Reneszánsz magyar ötvösművészeti emlékek: sodronyzománc, Mátyás kálvária 1402., Suky kehely 1440.

**13.B. Milyen szempontokat kell figyelembe venni műtárgyraktárak berendezésekor?
Sorolja fel a raktárakban alkalmazott tárolóeszközök és segédanyagok fajtáit!
Milyen feladatai vannak egy gyűjteménykezelőnek a raktárakban?**

Kulcsszavak, fogalmak:

- A múzeumi műtárgykörnyezet és a tárgyak kölcsönhatásai, a műtárgyraktárak kialakításának műtárgyvédelmi, közlekedési-anyagmozgatási és biztonságtechnikai szempontjai, klimatizáció.
- Csomagoló és tároló eszközök: műtárgybarát szekrények, polcok, dobozok, ládák, tokok, tékák és mappák, zacskók és tasakok, papírok, textilek, műanyagok, üvegek.
- Segédeszközök: targoncák, emelők, fémkocsik, létrák, zsámolyok.
- Gyűjteménykezelői feladatok: műtárgykezelés, adminisztráció, a raktár higiéniájának és a műtárgyak állapotának ellenőrzése, a klimatizációs értékek mérése, a fény szabályozása.

14.A. Beszéljen a múzeumok kialakulásának egyetemes történetéről az ókortól a 16. századig! Melyek voltak a gyűjtemények korai megjelenési formái? Soroljon fel a műgyűjtés szempontjából néhány jelentős központot!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Műgyűjtemények az ókorban: Egyiptomban, Babilonban, Asszíriában
- A teaurálás, értékfelhalmozás: a korai gyűjtemények formái (kincsesházak, uralkodói udvarok).
- Az antik görög kultúra legnagyobb műgyűjteményei. Athén: Propüleia (festménygyűjtemény, kincstár). „Museion” = a múzsák kertje.
- A reneszánsz korának „ősmúzeumai” Genova, Firenze, Modena, Mantova, Milánó, Róma (Neopletónikus Akadémia, Capitoleumi Múzeum) a mecenatúra, a pápai udvar reneszánsz átformálása, a műgyűjtés és a műemlékvédelem új útjai
- A tudományos rendszerezés megjelenése a gyűjteményekben, a nyilvánosság igénye, (kiemelten Firenze, Toscana, Bologna és Róma gyűjteményeire: Uffizi, Pitti-palota, „Hírnev temploma”).
- Európa más területein még a középkori templomi kincstárak léteznek, nem nyilvánosak, nem rendszerezettek.
- 15-16. század fordulóján: új típusú, rendszerezett, tudományos (az egyszerű műélvezeten felüli) gyűjtemények kialakulása (Samuel Quiccenhenberg holland orvos) Habsburgok ambrasi gyűjteménye és a madridi Escoriál, valamint a drezdai, a berlini és müncheni gyűjtemények.

14.B. Milyen tároló eszközöket, csomagoló anyagokat kell előkészíteni, ha egy vegyes műtárgyakból álló, történeti kiállítás anyagait kell becsomagolni? Mondja el a csomagolási módokat és a szállítás lehetőségeit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Tárolóeszközök: dobozok, ládák, tokok, mappák, zacskók, tasakok műtárgybarát fából, papírból, műanyagból.
- Csomagoló és rögzítő anyagok, eszközök: savmentes papír, papírvatta, danubia/köpperszalag, kifőzött, nyers pamutvászon; polisztírolhab-golyók; polifoam lapok, polietilén fólia, levegőhólyagos polietilén fólia, hólyagos polietilén fólia, polisztírol, cérna, rovartű.
- Csomagolási módok: fektetve, hengerre tekerve, kitömve, vázra, vagy vázhoz erősítve.
- Szállítás: a csomagoláson feltüntetett pozícióban, klimatizált konténerben, műtárgyszállításra kialakított kamionban, vagy személygépkocsiban, repülőn.

C

**15.A. Beszéljen a múzeumok kialakulásának egyetemes történetéről a 17-20. századig!
Hol jöttek létre az első állami múzeumok? Mit jelentett a kulturális emlékek birtokbavételének koncepciója és milyen korunkra is kiható etikai következményei vannak?**

Kulcsszavak, fogalmak:

- 17. század: a modern múzeumok születése, nyilvános közgyűjtemények alapítása, az itáliai műkincsek Angliába és Franciaországba áramlása. Már nem kincstárak, az esztétikai érték válik fontossá (Párizs, Uppsala, Koppenhága).
- 18. század: a tényleges múzeumok megjelenése, nyilvános gyűjtemények alapítása. XV. Lajos gyűjteménye (Jardin du Roi) a Luxemburg-kertben. Az első állami múzeumok: London – British Museum: 1753.;
- A francia forradalom után: a tudományágakra szakosodott állami múzeumok létrejötte (képzőművészeti, természettudományi, technikai, történelmi múzeumok) Párizs – Museum National (1789), később Musée Napoléon (1803), (ma Louvre); London – National Gallery (1824); München – Glyptoteka (1830); Szentpétervár – Ermitázs (1840).; London – Victoria and Albert Museum (1846).
- 19. század: a nagy állami (nemzeti) múzeumok megalakításának kora (London – British Múzeum; Párizs – Louvre; Berlin – Berlini Állami Múzeum, Pest – Nemzeti Múzeum, Bécs – Kunsthistorisches Museum).
- Megszületik a kulturális emlékek birtokbavételének új koncepciója: a világi kultúra bemutatása a maga teljességében, egyetemességre törekvés. A gyarmatvilág kulturális kincseinek megszerzése, napjainkig kiható etikai viták.
- A 20. század második felére jellemző múzeumok: a skanzen jellegű néprajzi múzeumok (első 1895. Stockholm), a nagy közművelődést szolgáló nyugat-európai kulturális központok (Pompidou Központ – Párizs), és a kelet-európai szovjet modell, mely ideológiai és politikai torzulásai ellenére, működőképes intézményhálózatot hozott létre.

15.B. Sorolja fel a kiállítások típusait! Ismertesse, milyen lépései vannak egy kiállítás megvalósulásának! Milyen nyilvántartásokban kell (be- és ki) vezetni a kiállított tárgyakat?

Kulcsszavak, fogalmak:

- Kiállítástípusok időtartam szerint: Állandó (hosszú időre a törzsgyűjteményből), időszakos (rövid időre, alkalmi vagy tematikus), vándor (több helyen, időszakos).
- Kiállítástípusok az installálás módja szerint: függesztett, tablós, tárlós, enteriőr, vegyes, virtuális, szabadtéri.
- Kiállítástípusok tematika szerint: történeti, képzőművészeti, iparművészeti, természet-tudományi, néprajzi, műszaki.
- A kiállítás megvalósulásának lépései: koncepció, tématervezés, forgatókönyv, látványterv, építés, megnyitó, fenntartás (közművelődési munkatársak tevékenysége, nyitva tartás, látogatóbarát programok, tárlatvezetés, felügyelet, ellenőrzés, a kiállítás fotózhatósága, látogatói statisztika), bontás, bontási jegyzőkönyv.
- Nyilvántartási eszközök: kiállítási segéd-, és technikai eszközök leltárkönyve, mozgatási napló, kiállítási napló, őrcédula, leíró kartonok.

16.A. Mutassa be az első nagy amerikai múzeumokat a 19. században! Ismertesse a 20. századi Amerika múzeumi koncepciójának jellemző vonásait! Mi az alapvető különbség az amerikai és az európai múzeumok között?

Kulcsszavak, fogalmak:

- Az első amerikai múzeumok a 19. században: kezdettől fogva polgári, alapítványi intézmények. A mecénatúra társadalmi presztízst és adókedvezményt jelent. Az első múzeumok a keleti civilizációkat és az Európa iránti nosztalgiát mutatják be. A műkincsek Amerikába áramlása, illegális műkincs-kereskedelem, műkincsrablások, engedély nélküli ásatások.
- Első jelentős gyűjtemény: New York – Historical Society 1804.; Washington – első művészeti múzeum 1865.; New York – Metropolitan Museum of Art 1869.; tudományos múzeumok: Washington – Corcoran Gallery és Boston Museum of Fine Arts 1870.
- Különbség az amerikai és az európai múzeumok működése között: az amerikai múzeumok többsége polgári, vagy alapítványi múzeum, valamint nem csupán a tudomány és a művészet templomai, hanem népszerűsítő és szórakoztató intézmények is. Európában napjainkban hasonló törekvések figyelhetők meg: változatos közművelődési formák, különböző múzeumi szolgáltatások.

16.B. Mutassa be a múzeumi vagyonvédelem személyi és technikai lehetőségeit! Milyen tűzvédelmi eszközöket és módszereket ismer? Soroljon fel példákat a munka-, és balesetvédelem témaköréből!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Személyi vagyonvédelem: gyűjteménykezelő személyzet, teremőr, portaszolgálat, hivatásos őrség.
- Technikai vagyonvédelem: kiállítás nyitása, zárása, bejárások, munkaidőn kívüli benntartózkodás, kulcskezelés, mozgásérzékelők, pontérzékelők, jelzőberendezések, riasztók, térvédelmi érzékelő és megfigyelő rendszerek.
- Tűzvédelem: tűzjelző, tűzoltó készülékek, tűzvédelmi előírások (tűzvédelmi utasítás, táblák, oktatás, megelőző tevékenység, ellenőrzés).
- Munka- és balesetvédelem: személyi védelem (védőeszközök, -felszerelések, balesetveszélyes munkafolyamatok kizárása), a raktár munkavédelmi előírásai az épület, a bútortzat anyaga, magassága, rögzítése és mozgatása témakörében), munkavédelmi szabályzat.

17.A. Beszéljen a magyarországi múzeumok kialakulásának történetéről a kezdetektől napjainkig! Mikor alakult ki a mai múzeumi szervezet alapja? Milyen hatással volt a szovjet típusú átszervezés a múzeumokra?

Kulcsszavak, fogalmak:

- 12-14. század: egyházi és királyi kincstárak és tárházak létrejötte
- Mátyás reneszánsz udvara; 16-18. századi főúri családi kincstárak és gyűjtemények
- 1802. A Magyar Nemzeti Múzeum alapítása (Széchenyi Ferenc magángyűjteményéből)
- A 19. század végén kialakul a mai múzeumi szervezet alapja és egyházi múzeumok, a központi irányítás
- Az 1920-30-as években megjelennek az első múzeumi jogszabályok (Pl. az 1929. évi, amely külön rendelkezett a közgyűjteményekről és azok állami felügyeletéről.)
- 1949. után szovjet típusú átszervezés: múzeumok államosítása, megyei múzeumi szervezetek létrejötte, a közművelődés előtérbe kerülése
- 1963-tól központi szakmai irányítás alatt álló közgyűjteményi hálózat
- A rendszerváltás hatása a múzeumügyre

17.B. Mutasson be szerves anyagból készült műtárgyat, ismertesse azok alapanyagait! Sorolja fel a különböző típusú műtárgyak ideális klimatikus körülményeit (hőmérséklet, páratartalom, fényviszonyok)!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Bőrből készült műtárgyak: viseletek és kiegészítőik (ruha, cipő, csizma, táska, öv) tárolóeszközök.
- Fából készült műtárgyak: „száraz” vagy „vizes, illetve vagy vízzel telített” fatárgyak. Bevonat nélküli, átlátszó bevonattal rendelkező, vagy festett fatárgyak. (Bútorok, használati tárgyak)
- Papírból készült műtárgyak: térképek, fotók, képeslapok, plakátok, röplapok, könyvek, kéziratok, igazolványok, oklevelek, rajzok.
- Textilből készült műtárgyak: kárpitok, csipkék, szövött és csomózott szőnyegek, hímzések, horgolások, kötések, nyomott és batikolt szövetek, viseleti darabok, zászlók.
- Festett, színezett textil, papír és bőrtárgyak ideális klimatikus viszonyai: 40-50% RH (relatív páratartalom), 16-20 °C hőmérséklet, megvilágítás: max. 15 000 luxóra/év
- Fatárgyak ideális klimatikus viszonyai: 45-55% RH, 16-20 °C hőmérséklet, portól, megvilágítás: 150 000 luxóra/év (festett fatárgynak kevesebb)

C

18.A. Mutassa be a mai magyar muzeális intézmények szakmai besorolását gyűjtőkörük és gyűjtőterületük szerint! Mi a különbség a múzeum és a kiállítóhely között? Milyen típusú közérdekű muzeális kiállítóhelyeket ismer?

Kulcsszavak, fogalmak:

- A muzeális intézmények szakmai besorolása: országos múzeum, országos szakmúzeum, megyei hatókörű városi múzeum, területi múzeum, tematikus múzeum, közérdekű muzeális gyűjtemény és kiállítóhely
- A gyűjtőkör (mit?) és a gyűjtőterület (honnan?) meghatározása
- A múzeumok gyűjtőköre: régészeti, történeti, néprajzi, numizmatikai, képzőművészeti, iparművészeti, irodalmi, műszaki, természettudományi
- Közérdekű muzeális gyűjtemények: helytörténeti, intézménytörténeti, személyhez kötődő gyűjtemények, tematikus szakgyűjtemények, vallási és egyháztörténet gyűjtemények
- Múzeum: infrastruktúrával rendelkezik, gyűjteménye folyamatosan gyarapszik (gyűjtőkör!), kutatószolgálati rendszer, nyitvatartási idő hossza, beosztása
- Kiállítóhely: egy azonos, nem gyarapodó gyűjtemény
- Közérdekű muzeális kiállítóhelyek: emlékház, emlékpark, régészeti park, kastély, tájház, galéria

18.B. Sorolja fel a szerves anyagból készült műtárgyak károsodásainak típusait és megjelenési formáit! Hogyan és milyen környezeti tényezők segítik elő a szerves anyagok lebomlását?

Kulcsszavak, fogalmak:

- A szerves anyagból készült műtárgyak károsodásai: fizikai (deformálódás, vetemedés, kopás, szakadás), kémiai (színváltozás, fakulás) és biológiai (rovarkárosítás, penészek, baktériumok).
- A magas hőmérséklet károsító hatásai: a rostok kiszáradása miatt tördelődés, repedezés. Elindíthat vagy felgyorsíthat már beindult kémiai folyamatokat.
- A magas páratartalom károsító hatásai: a rostok duzzadása miatt méretnövekedés és alakváltozás, valamint biológiai kórokozók megjelenése (rovarok, baktériumok, gombák). Alacsony páratartalom hatására: zsugorodás, törékennyé válás. Váltakozó páratartalom mellett: a rostok ritmikus mozgása (repedezés, szakadás és törés).
- A levegőszennyezés károsító hatásai: por, savasodás, elszíneződés.
- A fény károsító hatásai: fotooxidáció (színváltozás, fakulás).

C

19.A. Milyen eszközöket lehet használni egy raktár/kiállítás hőmérsékletének és páratartalmának, illetve fényviszonyainak szabályozására? Milyen módon és eszközzel lehet ezeket ellenőrizni?

Kulcsszavak, fogalmak:

- Klimatizálás fogalma: zárt légterek hőmérsékletének és légnedvességének együttes szabályozása
- Klimatizálás raktár szinten: központi klímaberendezés, mobil hűtő/fűtő és párasító/páraelszívó berendezések működtetése
- Hőmérséklet stabilizálás: csak épület vagy terem szinten oldható meg! Hűtő/fűtő berendezések szükségesek mellette
- Párastabilizálás: párasító vagy páraelszívó berendezéssel, vitrinben „mini klíma”, szilikagél, sóoldatok
- Fényvédelem: természetes fény kiszűrése (spaletta, roló – hőmérsékletet is befolyásolja), UV szűrés (ablakon, vitrinen UV szűrő fólia) és UV-mentes mesterséges fényforrások
- A változások ellenőrzése terem és tárló szinten kézi műszerekkel (kalibrálható mechanikus vagy digitális), vagy elektronikus adatgyűjtő mérőeszközökkel

19.B. Mutasson be szerves anyagból készült műtárgyakat, ismertesse azok alapanyagait! Sorolja fel a különböző típusú műtárgyak ideális klimatikus körülményeit (hőmérséklet, páratartalom, fényviszonyok)!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Fémből készült műtárgyak: aranyból, ezüstből, rézből, vasból, alumíniumból, ónból, ólomból, cinkből és ezek ötvözeteiből készült tárgyak, díszítő elemek, bevonatok.
- Fémek ideális klimatikus viszonyai: 16-20 °C hőmérséklet, 30-35%-os RH, (festetteknél 45-47%), fényre nem érzékenyek (festetteknél 600 000 luxóra/év) megvilágítás.
- Kerámiából, üvegből készült műtárgyak: mázas és mázatlan, festett és festetlen kerámiák, régészeti és iparművészeti üvegek
- Kerámiából, üvegből készült műtárgyak ideális klimatikus viszonyai: 18-22 °C hőmérséklet, 40-50%-os RH (jól kiégetett kerámiáknál), fényre nem érzékenyek.

C

20.A. Milyen módon és időközönként lehet biztosítani a múzeumi raktárak/kiállítóterek higiéniaját? Ismertesse a biológiai károsítók elleni védelem módszereit és eszközeit! Milyen feladatai vannak a gyűjteménykezelőnek az ideális higiéniai környezet fenntartásában, és milyen esetekben kell jeleznie a változásokat?

Kulcsszavak, fogalmak:

- Teendők a múzeumi raktárak/kiállítóterek higiéniajának elérésére: negyedévente a kiállítási vitrinek takarítása, évente nagytakarítás.
- Biológiai károsítók elleni védelem: félévente gázosítás, hormoncsapdák, molyriasztó szerek a műtárgy közelében, a műtárgyak mozgatással végzett ellenőrzése
- A gyűjteménykezelő feladatai: a takarító személyzet ellenőrzése, a műtárgypolcok takarítása, a klimatikus viszonyok folyamatos figyelése, a változások mérése.
- Változások jelzése: az optimális páratartalomtól, hőmérséklettől, fényviszonytól való eltérés esetén, eszközök, gépek meghibásodásakor, valamint rovarürülék, rágcsálók rágcsálékának és repülő molyok felfedezésekor.

20.B. Sorolja fel a szerves anyagból készült műtárgyak károsodási típusait és megjelenési formáit! Hogyan és milyen környezeti tényezők segítik elő a szerves anyagok lebomlását?

Kulcsszavak, fogalmak:

- A szerves anyagból készült műtárgyak károsodásai: fizikai (erózió), kémiai (korrózió), bizonyos esetekben biológiai (penészek, baktériumok).
- Magas hőmérséklet hatására: hőtágulás (festett fémtárgyaknál, üvegeknél). A restauráláshoz használt, anyagok stabilitásának gyengülése, öregedése.
- Magas páratartalom hatására: korrózió (fémeknél), biológiai kórokozók a restauráláshoz használt, anyagok felületén. Kő és kerámiatárgyakban található sók mobilizálása. Régi üvegtárgyak opakká válása. Alacsony páratartalom hatására: a restauráláshoz felhasznált anyagok kiszáradása. Változó páratartalom mellett: sók ki-be vándorlása a kerámiatárgyakban, fémek korróziója.
- A levegőszennyezés károsító hatásai: fémek korróziója.
- A fény károsító hatásai: festett tárgyaknál a pigmentek kötőanyagának, restaurált tárgyak esetén a ragasztók vagy kiegészítő anyagok öregedése.

